

Ritual Reenactment in Selichot: Becoming Moshe

Rabbanit Leah Sarna | Drisha Institute for Jewish Education | כ' אלול התש"פ

1. Shemot 33-34 (JPS)

1. Then the LORD said to Moses, "Set out from here, you and the people that you have brought up from the land of Egypt, to the land of which I swore to Abraham, Isaac, and Jacob, saying, 'To your offspring will I give it'—2 I will send an angel before you... But I will not go in your midst, since you are a stiffnecked people, lest I destroy you on the way." 4 When the people heard this harsh word, they went into mourning, and none put on his finery.

5 The LORD said to Moses, "Say to the Israelite people, 'You are a stiffnecked people. If I were to go in your midst for one moment, I would destroy you. Now, then, leave off your finery, and I will consider what to do to you.'..."

12 Moses said to the LORD, "See, You say to me, 'Lead this people forward,' but You have not made known to me whom You will send with me. Further, You have said, 'I have singled you out by name, and you have, indeed, gained My favor.' 13 Now, if I have truly gained Your favor, pray let me know Your ways, that I may know You and continue in Your favor. Consider, too, that this nation is Your people." 14 And He said, "I will go in the lead and will lighten your burden." 15 And he said to Him, "Unless You go in the lead, do not make us leave this place. 16 For how shall it be known that Your people have gained Your favor unless You go with us, so that we may be distinguished, Your people and I, from every people on the face of the earth?" 17 And the LORD said to Moses, "I will also do this thing that you have asked; for you have truly gained My favor and I have singled you out by name."

18 He said, "Oh, let me behold Your Presence!" 19 **And He answered, "I will make all My goodness pass before you, and I will proclaim before you the name LORD, and the grace that I grant and the compassion that I show.** 20 But," He said, "you cannot see My face, for man may not see Me and live." 21 And the LORD said, "See, there is a place near Me. Station yourself on the rock 22 and, as My Presence passes by, I will put you in a cleft of the rock and shield you with My hand until I have passed by. 23 Then I will take My hand away and you will see My back; but My face must not be seen."

1 The LORD said to Moses: "Carve two tablets of stone like the first, and I will inscribe upon the tablets the words that were on the first tablets, which you shattered. 2 Be ready by morning, and in the morning come up to Mount Sinai and present yourself there to Me, on the top of the mountain. 3 No one else shall come up with you, and no one else shall be seen anywhere on the mountain; neither shall the flocks and the herds graze at the foot of this mountain." 4 So Moses carved two tablets of stone, like the first, and early in the morning he went up on Mount Sinai, as the LORD had commanded him, taking the two stone

שמות פרק לג-לד

א וַיִּדְבֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה, לֵךְ עִלְיָה מִזֶּה--אֶתְּךָ וְהָעָם, אֲשֶׁר הֶעֱלִית מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: אֶל-הָאָרֶץ, אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתִּי לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וְלְיַעֲקֹב לֵאמֹר, לְזָרְעֶךָ, אֶתְנַנָּה. ב וְשִׁלַּחְתִּי לְפָנֶיךָ, מַלְאָךְ... כִּי לֹא אֶעֱלֶה בְּקִרְבְּךָ, כִּי עִם-קִשְׁיָה-עָרַף אֶתְּךָ--פֶּן-אֶכְלָךְ, בַּדֶּרֶךְ. ד וַיִּשְׁמַע הָעָם, אֶת-הַדְּבָר הַרַע הַזֶּה--וַיִּתְאַבְּלוּ; וְלֹא-שָׁתוּ אִישׁ עֵדִיו, עֲלֵיו. ה וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה, אָמַר אֶל-בְּנֵי-יִשְׂרָאֵל אַתֶּם עִם-קִשְׁיָה-עָרַף--רַגַע אֶחָד אֶעֱלֶה בְּקִרְבְּךָ, וְכִלְיֹתִיךָ; וְעַתָּה, הוֹרֵד עֵדֶיךָ מֵעִלְיָה, וְאֲדַעָה, מָה אֶעֱשֶׂה-לָּךְ....

יב וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל-ה', רְאֵה אֶתְּךָ אֹמֵר אֵלַי הֵעֵל אֶת-הָעָם הַזֶּה, וְאַתָּה לֹא הוֹדַעְתָּנִי, אֶת אֲשֶׁר-תִּשְׁלַח עִמִּי; וְאַתָּה אֹמֵרֶת יוֹדַעְתִּיךָ בְּשֵׁם, וְגַם-מִצְאָתְךָ חֹן בְּעֵינַי. יג וְעַתָּה אִם-נָא מִצְאָתִי חֹן בְּעֵינַי, הוֹדַעְנִי נָא אֶת-דְּרָכְךָ, וְאֲדַעָה, לְמַעַן אֶמְצָא-חֹן בְּעֵינַי; וְרָאה, כִּי עִמָּךְ הִגֹּי הַזֶּה. יד וַיֹּאמֶר: פָּנֵי יִלְכוּ, וְהִנַּחְתִּי לָּךְ. טו וַיֹּאמֶר, אֵלָיו: אִם-אֵין פָּנֶיךָ הֹלְכִים, אֶל-תַּעֲלֶנּוּ מִזֶּה. טז וּבִמָּה יוֹדַע אֲפֹאֵ, כִּי-מִצְאָתִי חֹן בְּעֵינַיךָ אֲנִי וְעַמָּךְ--הַלְוֹא, בְּלִכְתָּךְ עִמָּנוּ; וְנִפְלִינוּ, אֲנִי וְעַמָּךְ, מִכָּל-הָעָם, אֲשֶׁר עַל-פָּנֵי הָאֲדָמָה. יז וַיֹּאמֶר ה' אֶל-מֹשֶׁה, גַּם אֶת-הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ אֶעֱשֶׂה: כִּי-מִצְאָתְךָ חֹן בְּעֵינַי, וְאֲדַעָה בְּשֵׁם.

יח וַיֹּאמֶר: הֲרָאִי נָא, אֶת-כְּבֹדְךָ. יט וַיֹּאמֶר, אֲנִי אֶעֱבִיר כָּל-טוֹבֵי עַל-פָּנֶיךָ, וְקִרְאתִי בְשֵׁם ה', לְפָנֶיךָ; וְחִנַּתִּי אֶת-אֲשֶׁר אַחֲוֶן, וְרַחַמְתִּי אֶת-אֲשֶׁר אַרְחַם. כ וַיֹּאמֶר, לֹא תוּכַל לְרַאֵת אֶת-פָּנַי: כִּי לֹא-יִרְאֵנִי הָאָדָם, וְחִי. כא וַיֹּאמֶר ה', הִנֵּה מְקוֹם אֶתִּי; וְנִצַּבְתָּ, עַל-הַצּוּר. כב וְהָיָה בְּעֵבֶר כְּבֹדִי, וְשִׁמְתִיךָ בְּנִקְרַת הַצּוּר; וְשִׁפְתֵי כַפֵּי עֲלֶיךָ, עַד-עֲבָרֶי. כג וְהִסְרֹתִי, אֶת-כַּפֵּי, וְרָאִיתָ, אֶת-אַחֲרָי; וּפָנַי, לֹא יִרְאוּ.

א. ויאמר ה' אל-משה, פסל-לך שני-לחת אבנים כראשנים; וכתבתי, על-הלחת, את-הדברים, אשר היו על-הלחת הראשנים אשר שברת. ב. והיה נכון, לבקר; ועלית בבקר אל-הר סיני, ונצבת לי שם על-ראש ההר. ג. ואיש לא-יעלה עמך, וגם-איש אל-ירא בכל-ההר; גם-הצאן והבקר אל-

tablets with him. 5 The LORD came down in a cloud; **He stood with him there, and proclaimed the name LORD.** 6 **The LORD passed before him and proclaimed: "The LORD! the LORD! a God compassionate and gracious, slow to anger, abounding in kindness and faithfulness, 7 extending kindness to the thousandth generation, forgiving iniquity, transgression, and sin;** yet He does not remit all punishment, but visits the iniquity of parents upon children and children's children, upon the third and fourth generations." 8 Moses hastened to bow low to the ground in homage, 9 and said, "If I have gained Your favor, O Lord, pray, let the Lord go in our midst, even though this is a stiffnecked people. **Pardon our iniquity and our sin, and take us for Your own!**" 10 He said: I hereby make a covenant. Before all your people I will work such wonders as have not been wrought on all the earth or in any nation; and all the people who are with you shall see how awesome are the LORD's deeds which I will perform for you.

ירעו, אל-מול ההר ההוא. ד. ויפסל שני-לחת
 אבנים כראשנים, וישכם משה בבקר ויעל אל-הר
 סיני, כאשר צוה ה', אתו; ויקח בידו, שני לחת
 אבנים. ה. וירד ה' בענן, ויתיצב עמו שם; ויקרא
 בשם, ה'. ו. ויעבר ה' על-פניו, ויקרא, ה' ה', אל-
 רחום וחנון--ארך אפים, ורב-חסד ואמת. ז. נצר
 חסד לאלפים, נשא עון ופשע וחטאה; ונקה, לא
 ינקה--פקד עון אבות על-בנים ועל-בני בנים, על-
 שלשים ועל-רבעים. ח. וימהר, משה; ויקד ארצה,
 וישתחו. ט. ויאמר אם-נא מצאתי חן בעיניך,
 אדני, ילך-נא א-דני, בקרבנו: כי עם-קשה-ערף
 הוא, וסלחת לעוננו ולחטאתנו ונחלתנו. י. ויאמר,
 הנה אנכי כרת ברית, נגד כל-עמך אעשה נפלאות,
 אשר לא-נבראו בכל-הארץ ובכל-הגוים; וראה
 כל-העם אשר-אתה בקרב את-מעשה ה', כי-
 נורא הוא, אשר אני, עשה עמך.

1a. Commentary

Rashi (Trans. Metsudah) (1040-1105, Troyes) **Shemot 34:5 - AND HE CALLED BY NAME, O LORD** — We render this in the Targum by, "and he (Moses) called on the name of the Lord".

Rashbam (Trans. Munk) (1085-1158, Troyes) **Shemot 34:5 - HE STOOD WITH HIM THERE**, together with Moses who was positioned there, as is written (33,21) "you will position yourself near the rock."

AND HE CALLED BY NAME, O LORD- God called out as He was passing, as will be explained presently. This had been predicted already in verse 19 of the last chapter, "and I will proclaim before you the name LORD"

פרשנות המקרא
 רש"י שמות לד: ה - ויקרא בשם ה'. מתרגמינן וקרא
 בשמא דה':

רשב"ם שמות לד: ה - ויתיצב עמו - עם משה הנצב
 שם, כדכתיב: ונצבת על הצור.

ויקרא בשם ה' - הקב"ה קרא כשהיה עובר בשם
 כמו שהולך ומפרש. שכן כתוב למעלה: וקראתי
 בשם ה' לפניך.

2. Bamidbar 14:11-20

And the LORD said to Moses, "How long will this people spurn Me, and how long will they have no faith in Me despite all the signs that I have performed in their midst?

12I will strike them with pestilence and disown them, and I will make of you a nation far more numerous than they!"

13But Moses said to the LORD, "When the Egyptians, from whose midst You brought up this people in Your might, hear the news,

14they will tell it to the inhabitants of that land. Now they have heard that You, O LORD, are in the midst of this people; that You, O LORD, appear in plain sight when Your cloud rests over them and when You go before them in a pillar of cloud by day and in a pillar of fire by night.

15If then You slay this people to a man, the nations who have heard Your fame will say,

במדבר יד:יא-כ
 ויאמר ה' אל-משנה עד-אנה ינאצני העם הזה ועד-
 אנה לא-יאמינו ב'י בכל האותות אשר עשיתי
 בקרבך:

יב אכנו בדבר ואורשנו ואעשה אתך לגוי גדול
 ועצום ממנו:

יג ויאמר משנה אל-ה' ושמעו מצרים כיהעלית
 בלחך את-העם הזה מקרבך:

יד ואמרו אל-יושב הארץ הזאת שמעו כי-אתה ה
 בקרב העם הזה אשר-עין בעין נראה | אתה ה
 וענך עמד עליהם ובעמד עין אתה הלך לפנייהם
 יומם ובעמוד אש לילה:

טו והמתה את-העם הזה כאיש אחד ואמר הגוים
 אשר-שמעו את-שמעך לאמר:

טז מבלתי יקלת ה להביא את-העם הזה אל-

16'It must be because the LORD was powerless to bring that people into the land He had promised them on oath that He slaughtered them in the wilderness.'
 17Therefore, I pray, let my Lord's forbearance be great, as You have declared, saying,
 18'The LORD! slow to anger and abounding in kindness; forgiving iniquity and transgression; yet not remitting all punishment, but visiting the iniquity of fathers upon children, upon the third and fourth generations.'
 19Pardon, I pray, the iniquity of this people according to Your great kindness, as You have forgiven this people ever since Egypt."
 20And the LORD said, "I pardon, as you have asked.

הָאָרֶץ אֲשֶׁר-נִשְׁבַּע לָהֶם וַיִּשְׁחָטוּם בַּמִּדְבָּר:
 יז וְעַתָּה יְגַדֵּל-נָא לָּם אֲדוֹנָי כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתָּ לְאֹמְרֵי:
 יח ה אֶרֶץ אֲפִימִים וְרַב-חֲסֵד נִשְׂא עֵוֹן וְנָפְשָׁע וְנִקְהָה לֹא
 וְנִקְהָה פְּקֹד עֵוֹן אָבוֹת עַל-בְּנֵי עַל-שְׁלֵשִׁים וְעַל-
 רִבְעִים:
 יט סִלַּח-נָא לְעֹוֹן הָעָם הַזֶּה כְּגִדְל חֲסֵדְךָ וְכְאֲשֶׁר
 נִשְׂאֲתָה לְעָם הַזֶּה מִמִּצְרַיִם וְעַד-הַנְּהָ:
 כ וַיֹּאמֶר יְהוָה סִלַּחְתִּי כְּדַבַּרְךָ:

3. Selichot (Trans. Rosenfeld p. 6, Koren Siddur p.925)

a. Rav Saadia Gaon (892-942, Baghdad)

Thou art He who did descend in the cloud of thy glory on Mount Sinai, and made manifest the ways of thy goodness to Moses, thy servant....And thus it is written: **And He said, "I will make all my goodness pass before you, and will proclaim the name of the Lord before you; and I will be gracious to whom I will be gracious, and will show mercy to whom I will show mercy."**

Overlook sin and wipe away guilt, as on the day when **"He stood beside him there."** Give ear to our pleading and listen to our speech, as on the day when **"he called upon the name of the Lord,"** and in that place is said...

b. Rav Amram Gaon (821-875, Sura)

God you taught us to speak 13 Middot: recall for us today the covenant of the thirteen attributes, as You in ancient times showed the humble one, as is written: **the Lord descended in the cloud and stood with him there, and proclaimed in the name of the Lord: And the Lord passed by before him and proclaimed**

סליחות
 אתה הוא שירדת בענן על הר סיני והראית דרכי
 טובך למשה עבדך...וכן כתוב אני אעביר כל טובי
 על פניך וקראתי בשם ה' לפניך וחסתי את אשר
 אחן ורחמתי את אשר ארחם

תעבור על פשע ותמחה אשם, כיום ויתיצב עמו
 שם. תאזין שועתנו ותקשיב מנו מאמר, כיום
 ויקרא בשם ה' ושם נאמר...

אל הורית לנו לומר שלוש עשרה זכור לנו היום
 ברית שלוש עשרה כמו שהודעת לענו מקדם כמו
 שכתוב וירד ה' בענן ויתיצב עמו שם ויקרא בשם
 ה':
 ויעבר ה' על פניו ויקרא

4. Talmud Bavli Rosh Hashana 17b (Trans. William Davidson Talmud)

The verse states: **"And the Lord passed by before him, and proclaimed"** (Exodus 34:6). **Rabbi Yoḥanan said: Were it not explicitly written in the verse, it would be impossible to say this,** as it would be insulting to God's honor. The verse teaches that the Holy One, Blessed be He, wrapped Himself in a prayer shawl like a prayer leader and showed Moses the structure of the order of the prayer. **He said to him: Whenever the Jewish people sin, let them act before Me in accordance with this order.** Let the prayer leader wrap himself in a prayer shawl and publicly recite the thirteen attributes of mercy, **and I will forgive them.** The verse continues: **"The Lord, the Lord,"** and it should be understood as follows: I am He before a person sins, and I am He after a person sins and performs repentance, as God does not recall for him his first sins, since He is always "God, merciful and gracious" (Exodus 34:6). **Rav Yehuda said: A covenant was made with the thirteen attributes that they will not return empty-handed, meaning that if one mentions them, he will certainly be answered, as it is stated in this regard: "Behold, I make a covenant" (Exodus 34:10).**

תלמוד בבלי מסכת ראש השנה יז:
 ויעבר ה' על פניו ויקרא, אמר רבי יוחנן: אלמלא
 מקרא כתוב אי אפשר לאומרו, מלמד שנתעטף
 הקדוש ברוך הוא כשליח צבור, והראה לו למשה
 סדר תפלה. אמר לו: כל זמן שישראל חוטאין -
 יעשו לפני כסדר הזה, ואני מוחל להם. ה' ה' - אני הוא
 קודם שיחטא האדם, ואני הוא לאחר שיחטא האדם ויעשה תשובה.
 אל רחום וחנון, אמר רב יהודה: ברית כרותה לשלש
 עשרה מדות שאינן חוזרות ריקם, שנאמר הנה
 אנכי כרת ברית.

5. Commentaries

Rabbeinu Chananel (990-1053, Tunisia) **Rosh Hashana 17b**

The verse teaches that the Holy One, Blessed be He, wrapped Himself. This means that He commanded an angel to wrap himself like a prayer leader and He showed the angel to Moshe

Ritva (1260-1330, Spain, Rabbi Yom Tov Assevili) **Rosh Hashana 17b**

The verse teaches that the Holy One, Blessed be He, wrapped Himself. This means that this was shown to Moshe in a prophetic vision. And the language of "and He passed" means like a prayer leader who passes before the ark.

6. Magen Avraham (1633-1683, Poland, Rabbi Avraham Gombiner) **OC 581**

One must wear a tallit when saying the 13 Middot

7. Levush (1530-1612, Poland, Rabbi Mordechai Yoffe) **OC 581**

The order of Selichot was established according to the order of daily prayers, for the verses before the beginning of selichot correspond to Psukei Dzimra and the Selichot with the 13 Middot which we say in between each Selicha are in place of the Shemonah Esrei, for the essential part of Selichot is the 13 Middot, and afterwards we say Tachanun just like every Tefillah and finish with "and we do not know" and therefore we say a full Kaddish with Titkabel just as we do at the conclusion of all Tefillot of the year.

8. Shulchan Aruch (1488-1575, Safed, Rabbi Yosef Karo) **OC 581**

It is the custom to rise at the end of the night and say selichot and supplications from Rosh Hodesh Elul and onwards until Yom Kippur

Mishnah Berurah (1839-1933, Belarus, Rabbi Yisroel Meir Kagan)

...And that which people practice [to say selichot] from Rosh Chodesh is because that is when Moshe went up on Mount Sinai to receive the second Tablets, and they blew Shofar in the camp and Moshe went up to the mountain and they wouldn't turn towards idolatry any more, so this date is a time when prayers are heard.

פרשני התלמוד

רבינו חננאל ראש השנה יז:

מלמד שנתעטף הקב"ה. פי' צוה למלאך להתעטף כש"ץ היורד לפני התיבה והראהו למשה

ריטבא ראש השנה יז:

מלמד שנתעטף הקב"ה. פי' שנראה כן למשה במראה הנבואה... [ומפרשי]... דלישנא דויעבור דרשי" כש"ץ העובר לפני התיבה:

מגן אברהם סימן תקפא

צריך להתעטף בשעה שאומרים י"ג מדות

לבוש אורח חיים סימן תקפא

...סדר הסליחות שנתקנו כולם על סדר התפלה של כל היום, כי הפסוקים שקודם הסליחות הם כנגד פסוקי דזמרה, והסליחות עם הי"ג מדות שאומרים בין כל אחת ואחת הם במקום תפלת י"ח, שעיקר התפלה הוא י"ג מדות, ואח"כ נופלין על פניהם כמו אחר כל התפילות ומסיימין ואנחנו לא נדע, לכך אומרים אחריהם קדיש שלם עם תתקבל כמו אחר גמר כל תפלות השנה...

שולחן ערוך אורח חיים סימן תקפא

נוהגים לקום באשמור' לומר סליחו' ותחנונים מראש חדש אלול ואילך עד יום הכפורים:

משנה ברורה

...ומה שנהגו מר"ח שאז עלה משה בהר סיני לקבל לוחות אחרונות והעבירו שופר במחנה משה עלה להר שלא יטעו עוד אחר ע"ז והוי עת רצון.

9. Talmud Bavli Brachot 7a (Trans. William Davidson Talmud)

Rabbi Yoḥanan said in the name of Rabbi Yosei: From where is it derived that the Holy One, Blessed be He, prays? As it is stated: "I will bring them to My holy mountain, and make them joyful in the house of My prayer" (Isaiah 56:7). The verse **does not say** the house of their prayer, but rather, "the house of My prayer"; **from here we see that the Holy One, Blessed be He, prays.**

The Gemara asks: **What does God pray? Rav Zutra bar Tovia said that Rav said: God says: May it be My will that My mercy will overcome My anger towards Israel for their transgressions, and may My mercy prevail over My other attributes through which Israel is punished, and may I conduct myself toward My children, Israel, with the attribute of mercy, and may I enter before them beyond the letter of the law.**

Similarly, **it was taught** in a *baraita* that **Rabbi Yishmael ben Elisha**, the High Priest, said: **Once**, on Yom Kippur, **I entered the innermost sanctum**, the Holy of Holies, **to offer incense, and in a vision I saw Akatriel Ya, the Lord of Hosts**, one of the names of God expressing His ultimate authority, **seated upon a high and exalted throne** (see Isaiah 6). **And He said to me: Yishmael, My son, bless Me.**

I said to Him the prayer that God prays: **"May it be Your will that Your mercy overcome Your anger, and may Your mercy prevail over Your other attributes, and may You act toward Your children with the attribute of mercy, and may You enter before them beyond the letter of the law."** The Holy One, Blessed be He, **nodded His head** and accepted the blessing. This event **teaches us that you should not take the blessing of an ordinary person lightly.** If God asked for and accepted a man's blessing, all the more so that a man must value the blessing of another man.

תלמוד בבלי מסכת ברכות ז.

אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי: מנין שהקדוש ברוך הוא מתפלל? שנאמר והביאותים אל הר קדשי ושמחתים בבית תפלותי, תפלתם לא נאמר אלא תפלותי, מכאן שהקדוש ברוך הוא מתפלל.

מאי מצלי? אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב: יהי רצון מלפני שיכבשו רחמי את כעסי, ויגולו רחמי על מדותי, ואתנהג עם בני במדת רחמים, ואכנס להם לפני משורת הדין.

תניא אמר רבי ישמעאל בן אלישע פעם אחת נכנסתי להקטיר קטורת לפני ולפנים וראיתי אכתריאל יהיה צבאות שהוא יושב על כסא רם ונשא ואמר לי ישמעאל בני ברכני אמרתי לו יהי רצון מלפניך שיכבשו רחמך את כעסך ויגולו רחמך על מדותיך ותתנהג עם בניך במדת הרחמים ותכנס להם לפני משורת הדין ונענע לי בראשו וקמשמע לן שלא תהא ברכת הדיוט קלה בעיניך